

neur, rechtbequaam zoude zijn voor hun oogmerk, als vanouds de rendez-vous zijnde van de sluykers, die daar gewoon zijn hunne nagelen en nooten te markt te brengen en andere waaren van hunne gading weder mede te neemen.

Fol. 9v-10r.

(Daarom is het vlootje patrouilleschepen, dat conform de brief van 4 mei naar Ternate is gezonden, opgedragen aandacht te besteden aan de bestraffing van Woni en specerijbomen zoveel mogelijk te vernietigen. Het bestuur van Ternate berichtte in de aparte brief van 30 juni 1761 dat daar bij de jongste extirpatietocht 153.778 bomen waren geveld. Als men zich tot het eigenlijke Ternate had beperkt, dan was het werk al gedaan, omdat er op dat eiland geen specerijbomen zijn. Op de uitgestrekte kust van Halmaheira, de andere grote eilanden daar, en vooral op de Papuase eilanden zijn zeer veel kruidnagel- en nootmuskaatbomen. [fol. 11] De ontoegankelijkheid van de bossen en de verraderlijke aard van de bewoners verklaren waarom de al honderd jaar durende uitroeiing nog steeds niet voltooid is. Daarom is er geen reden om aan de juistheid van de extirpatierapporten te twijfelen. Heren XVII hebben goed begrepen dat beloningen voor het aanwijzen van bomen een goed middel zijn. De Molukse koningen ontvangen daarvoor de contractuele recognitiegelden, waarvoor hun onderdanen verplicht zijn specerijbomen aan te wijzen en te vernietigen. Het contract van 1734 met Maba, Weda, Patani en andere dorpen van Halmaheira bepaalt dat het aanwijzen van bomen op verborgen en afgelegen plaatsen wordt beloond met rsd 5, te verhogen in evenredigheid met het aantal. Uit de geheime resolutie van 22 december 1761 blijkt dat de gedachten van de Hoge Regering met die van Heren XVII overeenstemmen. Daarbij mag het bestuur van Ternate een buitengewone beloning geven aan inlanders en anderen die zich bij het aanwijzen van bomen onderscheiden. [fol. 12] Het resultaat zal de kosten zeker dubbel goedmaken. De voorschriften voor getuigenverklaringen op onderhorige kantoren zullen worden opgevolgd. Zo zullen te Menado en Gorontalo attestaties in strafzaken worden opgemaakt en desnoods beëdigd. Maar in halszaken moet het opmaken steeds voor de behandelende rechter geschieden en evenzo, als er ook maar enige bedenking is over de wijze waarop de verklaring is verleend.

MAKASSAR

Betreffende de memories van gouverneur Roelof Blok wordt opgemerkt dat het reglement voor dienaren, op enige kleine punten na, in de vergadering van 20 maart 1760 is goedgekeurd. In de brief van 31 december is bevolen het met de wijzigingen toe te passen. Ook de memorie van overgave van Blok aan Cornelis Sinkelaar is behandeld en de besluiten staan in de geheime resoluties van 21 april 1761. [fol. 13] Zoals reeds in de brief van 11 december 1761 daarheen is opgemerkt, viel de Makassarse indigo slecht uit. Omdat de monsters waardeloos waren en wegens vele belemmeringen, is opgedragen geheel van de verbouw af te zien.

BANDJARMASIN

Ondanks de voortdurende beloften van de resident en de aanleg van nieuwe tuinen, zijn de verwachtingen niet uitgekomen en is er te Bandjarmasin slechts 94.941 lb peper verworven. Overeenkomstig de generale beschrijving van 1759 is t.w.v. f 79.870 verzonden naar Bandjarmasin, waaronder f 66.560 in contanten. Een bedrag van f 172.875 is met de Kasteel van Tilburg vanuit Makassar gezonden, omdat eenzelfde bedrag met de Ouwerkerk verloren was gegaan. Het hoort dus onder 1758. Om tekort te voorkomen, [fol. 14] was ook al met de Vrouwe Elisabeth zo'n bedrag naar Bandjarmasin gezonden. Daar het overbodig was, is het met de Kasteel van Tilburg teruggekomen. Wat dus in 1759 verzonden is, is niet meer dan f 79.870,-.

TIMOR

Omtrent de schadelijkheid van de uitvoer van was uit Timor door particulieren en de